

Il-Ħadd, 25 ta' Ottubru 2020

Il-Fariżej, meta semgħu kif Ġesù
lis-Sadducej kien saddilhom
ħalqhom, ingabru madwaru,
u wieħed minnhom, għaref fil-Liġi,
għamillu din il-mistoqsija
biex igarrbu: "Mgħallem, liema hu
l-kmandament il-kbir, fil-Liġi?"

Qallu Ġesù:

"Hobb lill-Mulej,

Alla tiegħek, b'qalbek kollha,
b'ruħek kollha, u b'moħħok kollu'.

Dan hu l-kmandament il-kbir
u l-ewwel wieħed.

U it-tieni jixbhu:

'Hobb lil għajrek bħalek innifsek'.

Dawn iż-żewġ kmandamenti huma
l-qofol tal-Liġi kollha u tal-Profeti."

*Mill-Evangġelju skont San Mattew,
kapitlu 22, versi 34-40*

243

"L-imħabba mhix sempliċement
sensiela ta' azzjonijiet ta' gid lejn
xi ħadd. Dawn huma frott ta'
għaġda li tmil dejjem lejn il-persuna
l-oħra waqt li tqisha prezzjuża,
jixirqilha, ta' min japprezzaha
u sabiħa, lil hemm mill-apparenzi
fiziċi jew morali. L-imħabba
għall-persuna l-oħra għal dak li hi
tieggiġna nfittxu l-aħjar għaliha.
Li ngibu 'l quddiem dal-mod ta'
kif nagħmluha ma' xulxin, dan
biss jagħmel possibbli l-ħbiberija
soċjali li ma tħalli lil ħadd barra u
l-fraternità miftuħa għal kulħadd."

PAPA FRANĠISKU,
Enċiklika, *Fratelli Tutti*, nru 94, 3 Ottubru 2020

*Nista' niddeskriwi
lili nnifsi
bħala xi ħadd
li jħobb tassew?*

*L-imħabba
minn fejn
qed
nitgħallimha?*

Li tgħix għall-imħabba

Id-dixxiplu tiegħek, Mulej,
sejħa waħda għandu:
li jgħix għall-imħabba,
u għall-imħabba kif tgħallimhielu Inti.
Għalhekk nitolbok:
isqini mħabbtek
biex ngħix fl-imħabba
u għall-imħabba;
isqini mħabbtek
biex inkun nista' nħobb lil Alla l-Missier
kif tħobbu Int;
isqini mħabbtek
biex inkun nista' nħobb lill-oħrajn
kif tħobbhom Int;
isqini mħabbtek
biex din tkun il-kollox ta' ħajti.

It-Tnejn, 26 ta' Ottubru 2020

Il-kap ta' wieħed mis-sinagogi, b'saħna fuqu għax Ġesù kien fejjaq lill-mara li kienet ilha tmintax-il sena bi spirtu li kien imarradha f'jum is-Sibt, lin-nies qalilhom: "Hemm sitt ijiem li fihom wieħed għandu jaħdem; mela fihom ejjew biex titfejjqu, u mhux is-Sibt!" "Ucuħ b'oħra!" wiegħbu l-Mulej, "Mhux kull wieħed minnkom f'jum is-Sibt iħoll il-barri jew il-ħmar tiegħu mill-maxtura u jieħdu biex jisqih? U mela għax illum is-Sibt, din il-mara, bint Abraham, ma kellhiex tinħall mill-irbit li fih ix-Xitan ilu jzommha għal tmintax-il sena sħaħ?"

*Mill-Evangjelju skont San Luqa,
kapitlu 13, versi 14-16*

244

"Qalb ir-ruxxmata ta' preċetti u ligijiet, Ġesù jifthilna triq fejn nstgħu nagħrfu żewġt ucuħ, dak tal-Missier u dak ta' ħuna. Ma jagħtiniex żewġ formuli jew żewġ preċetti oħra. Jagħtina żewġt ucuħ, jew aħjar, wieħed biss, dak ta' Alla li jilma f'ħafna oħrajn. Għax f'kull wieħed minn ħutna, speċjalment f'dak l-iżjed ċkejken, dgħajjef, bla ħadd min jaqbeż għalih u fil-bżonn, hemm preżenti l-istess xbieha ta' Alla."

PAPA FRANĠISKU,
Eżortazzjoni Appostolika, *Gaudete et Exsultate*,
nru 61, 19 Marzu 2018

*Il-wiċċ
ta' min hu
fil-bżonn
x'post għandu
f'ħajti?*

*Hemm xi ħaġa
li nħalliha
tiġi qablu?*

Wiċċ wieħed

Min jimxi warajk, Mulej,
mhux wara liġi tistiednu jiġri
imma wara wiċċ;
mhux fil-liġi tgħidlu biex iqalleb,
imma f'tant uċuħ miksiġin bit-tbatija,
uċuħ li ma tgħoddhomx kif ġieb u laħaq
imma li Inti
lkoll kemm huma
tiġborhom fil-wiċċ wieħed tiegħek.
Thallinix
bi skuża jew b'oħra
inkun indifferenti
lejn dawn l-uċuħ
li ma jirriflettux ħlief ix-xbieha tiegħek,
il-presenza tiegħek,
il-wiċċ tiegħek.

It-Tlieta, 27 ta' Ottubru 2020

Wara li Ġesù
qal lin-nies
il-parabbola taż-żerriegħa
tal-mustarda
qalilhom ukoll:
"Ma' xiex
se nxebbahha
s-Saltna ta' Alla?
Tixbah
lil ftit ħmira
li waħda mara
qabdet
u ħalltet
ma' tliet sigħan dqiq
sakemm
għoliet
l-għaġna kollha."

*Mill-Evangjelju skont San Luqa,
kapitlu 13, versi 20-21*

245

"Il-ħmira,
il-qawwa tagħha tinsab
għewwa fiha ...
Go fina u fil-ħolqien
- għax it-tnejn li aħna
qegħdin nersqu flimkien
lejn il-glorja -
hemm qawwa lesta biex tiżbroffa:
hemm l-Ispirtu s-Santu ...
Imma kif il-mara taqbad il-ħmira
u tħallatha mad-dqiq,
hekk ukoll
il-qawwa li hemm go fina
rridu naqbduha
u nħalltuha mal-ħajja."

PAPA FRANĠISKU,
Meditazzjoni, 31 Ottubru 2017

*Il-qawwa
ta' Alla fija
nżommha
msakkra?*

*Nippermettilha
tinfiltra lil ħajti
u lill-ħajja
tal-oħrajn?*

Lesta biex tizbroffa

Il-qawwa li Inti tinvesti fina, Mulej,
hija qawwa speċjali
għax hija l-Ispirtu s-Santu nnifsu.
Hija qawwa li tridha toħroġ tiltaqa'
ma' dak kollu li nsibu ruġna fih
fil-ħajja tagħna
biex tagħtih dimensjoni ġdida;
hija qawwa li tridha titħallat
mat-tħassib tagħna,
mal-uġigħ tagħna,
mal-izbalji tagħna,
mal-ferħ tagħna,
mat-tajjeb tagħna,
mal-aspirazzjonijiet tagħna.
Ħa tkun din il-qawwa
li tagħmel il-mirakli f'ħajjitna!

L-Erbgħa, 28 ta' Ottubru 2020

Kien hemm wieħed li lil Ġesù staqsieh: “Mulej, jaqaw ftit huma dawk li jsalvaw?” U hu weġibhom: “Thabtu biex tidhlu mill-bieb id-dejjaq, għax kif ngħidilkom jien, ħafna għad ifittxu li jidhlu u ma jirnexxihomx. Għax meta sid id-dar ikun qam jagħlaq il-bieb, intom tibqgħu barra, u tibdew tħabbtu l-bieb u tgħidu: ‘Mulej, ifthilna!’ Iżda hu jwegibkom u jgħid: ‘Ma nafx mnejn intom.’ Imbagħad tgħidulu: ‘Kilna u xrobna miegħek aħna, u int għallimt fil-pjazez tagħna.’ Hu jwieġeb u jgħidilkom: ‘Ma nafx mnejn intom; morru minn quddiem, intom ilkoll li tagħmlu dak li mhux sewwa!’”

*Mill-Evangġelju skont San Luqa,
kapitlu 13, versi 23-27*

246

“In-nies jippruvaw juru min huma, u lil sid id-dar ifakkruh li kienu kielu u xorbu miegħu; li semgħu t-tagħlim tiegħu: ‘Isma’ jien kont hemm meta inti għamilt dik il-konferenza.’ Iżda l-Mulej itenni li ma jafhomx u jsejthilhom ‘operaturi tal-ingustizzja’. Il-Mulej mhux se jagħrafna mill-kwalifiki tagħna. Inutli ngħidulu: ‘Imma, ara, Mulej, jien kont membru f’dik l-għaqda, kont ħabib tat-tali saċerdot, monsinjur, kardinal.’ Le, it-titli ma jiswewx! Il-Mulej jagħrafna mill-istil umli ta’ ħajjitna, mill-ħajja tajba, mill-ħajja tal-fidi li tissarraġ fl-opri.”

PAPA FRANĠISKU, *Angelus*, 25 Awwissu 2019

*Minn xiex
jagħrafni Alla
bil-ħajja
li qed ngħix?*

*Minn xiex
ma jagħrafnix?*

Biex ikun jaf mnejn aħna

Inti, Mulej, meta tiġi biex tiġġudikana,
mhux se tara kemm ngħaddu sigħat nitolbu,
imma kemm dak li niskopru waqt it-talb
insarrfuh fl-istil li bih ngħixu ħajjitna;
mhux kemm nagħmluha miegħek,
imma kemm inħalluk tinfiltra r-realtajiet tagħna;
mhux kemm nieħdu sehem
f'ċelebrazzjonijiet religjużi
- ukoll jekk organizzati bil-kbir -
imma kemm nippermittulhom
joħolqu ċelebrazzjoni fil-qalb tagħna;
mhux kemm għandna
qassisin u patrijiet u sorijiet jiġu minna,
imma kemm is-sagru li dawn jirrapprezentaw
inħalluh jinfiltra kull roqgħa ta' ħajjitna.
Eħlisna milli nqarrqu bina nfusna.

Il-Ħamis, 29 ta' Ottubru 2020

Ġesù qal:

“Ġerusalemm! Ġerusalemm!

Int li toqtol il-profeti

u tħaġġar

il-messaġġiera li jibgħatlek Alla;

kemm ridt niġbor lil uliedek

bħalma l-qroqqa

tigbor il-flieles tagħha

taħt ġwenħajha,

u int ma ridtx!

Ara,

darkom għad iħalluhielkom ħerba!

U ngħidilkom,

li m'intomx se terġġhu tarawni

sa dakinhar li tgħidu:

‘Imbierrek min ġej

f'isem il-Mulej!’”

*Mill-Evangġelju skont San Luqa,
kapitlu 13, versi 34-35*

247

“Il-bikja li Ġesù jagħmel fuq Ġerusalemm tgħinna nifhmu xi ħaġa mill-imħabba mimlija tenerezza ta' Alla li ma jridx ħlief jigbor lil uliedu ‘bħalma l-qroqqa tigbor il-flieles tagħha’ ... F'dan id-dmugħ hemm l-impotenza ta' Alla: in-nuqqas ta' ħila li għandu li ma jħobbx, li jinqata' minn magħna ... Alla jibki għalija meta nitbiegħed minnu. Alla jibki għalina lkoll: għall-ħżiena li jagħmlu tant ħwejjeġ koroh, tant ħsara lill-umanità. Alla jistenna, ma jikkundannax, jibki; għax iħobb.”

PAPA FRANĠISKU,
Meditazzjoni, 29 Ottubru 2015

*Hajti ngħixha
bil-ħila tiegħi
waħidha?*

*X'riferenza
għandha
għal Alla?*

Li ttir fil-għoli

Aħna maħluqin
biex intiru fil-għoli, Mulej,
u Inti tagħtina d-direzzjoni tiegħek
ta' kif sejħa bħal din
naslu ngħixuha fil-milja tagħha;
u dan
bil-kenn li tipprovvilna Inti,
bit-tħaddin li toffrilna Inti,
bit-tenerezza li Inti għandek għalina.
Għalhekk, Mulej,
agħmel li aħna ma nkunux għalik
ta' dispjaċir
għax nagħżlu li ntiru fil-għoli
mingħajrek,
maqtugħin minnek,
bla riferenza għalik.

Il-Ġimgħa, 30 ta' Ottubru 2020

Darba, kien is-Sibt,
Ġesù daħal għand wieħed
mill-kapijiet tal-Fariżej biex jiekol
għandu, u huma qagħdu
għajnejhom fih. U resaq quddiemu
wieħed marid bl-ilma. Ġesù
qabad jistaqsi lill-għorrief tal-Liġi
u lill-Fariżej; qalilhom: "Jiswa jew le
li wieħed ifejjaq f'jum is-Sibt?"
Huma ma tkellmu xejn iżda hu
qabad lir-raġel, fejqu u baġtu.
Imbagħad qalilhom:
"Min minnkom se jaqagħlu ibnu
jew barri f'ġiebjja u għax ikun
is-Sibt ma jmurx malajr itellgħu
minn hemm?" U ma kellhomx
il-ħila jwiġbuh għal dan.

*Mill-Evangġelju skont San Luqa,
kapitlu 14, versi 1-6*

248

"Teżisti l-marda tal-ebusija mentali
u spiritwali: ta' dawk li għandhom
qalb tal-ġebel u huma ta' rashom
iebsa; ta' dawk li, huma u mexjin,
jitilfu s-serenità interjuri, il-vivaċità
u l-kuraġġ, u jinħbew wara l-karti
- dawn ma jkunux nies ta' Alla. Hu
periklu li nitilfu s-sensibbiltà umana
li għandna bżonn biex nistgħu
nibku ma' min jibki u nifirħu ma'
min jifraħ! Hija l-marda ta' dawk
li jitilfu s-sentimenti ta' Ġesù għax
qalbhom issir iebsa u ma tibqax
kapaċi tħobb bla kundizzjonijiet
lill-Missier u lill-proxxmu."

PAPA FRANĠISKU,
Diskors, Kurja Rumana, 22 Diċembru 2014

*X'inhu li jiswa
għalija?*

*Dak li jiswa
għalija
huwa
dak li jiswa
quddiem Alla?*

Dak li jiswa

Jiswa, Mulej,
li aħna nħobbu
bla kundizzjonijiet;
ma jiswiex
li aħna nħobbu mhux mingħajr kundizzjonijiet.
Jiswa
li nagħmlu l-ġid dejjem;
ma jiswiex
li aħna nagħmlu l-ġid bl-iskossi.
Jiswa
li aħna ninfetħu għall-ħtigijiet tal-oħrajn,
ikunu min ikunu;
ma jiswiex
li aħna nagħżlu lil min naqdu.
Agħtina qalb tal-laħam,
Mulej.

Is-Sibt, 31 ta' Ottubru 2020

Meta Ġesù daħal għand wieħed mill-kapijiet tal-fariżej biex jiekol għandu, u ra b'għajnejh kif il-mistednin bdew jagħzlu l-postijiet ta' quddiem fil-mejda, qalilhom din il-parabbola: "Meta wieħed jistiednek għal xi festa ta' tiegħ, tmurx toqgħod fil-post ta' quddiem ... Għall-kuntrarju, meta tkun mistieden, mur inxteħet fil-post tal-aħħar, biex meta jiġi dak li stiednek jgħidlek: 'Ħabib, itla f'post aktar 'il fuq'. U dan ikun ta' ġieħ għalik quddiem dawk kollha li jkunu fil-mejda miegħek. Għax kull min jitkabbar, jiċċekken; u min jiċċekken, jitkabbar."

*Mill-Evangġelju skont San Luqa,
kapitlu 14, versi 1. 7-8a. 10-11*

249

"Kliem Ġesù juri ċar attegġjamenti differenti għal kollox minn xulxin u opposti għal xulxin:
l-attegġjament ta' min jagħzel postu hu u l-attegġjament ta' min iħalli lil Alla jagħtih il-post; u l-ħlas jistennieh mingħandu. Alla jħallas ħafna aktar mill-bnedmin!
Hu jagħtina post ferm isbaħ minn dak li jagħtuna l-bnedmin!
Alla jagħtina post qrib qalbu, u l-ħlas tiegħu hu l-ħajja ta' dejjem."

PAPA FRANĠISKU,
Angelus, 28 Awwissu 2016

*Jien
dejjem niżgura
li kulhadd
ikun jaf
li neżisti?*

*Xi tkun
ir-reazzjoni
tiegħi
meta nħoss
li qabżuni?*

Post qrib il-qalb

Mulej,
l-attenzjoni fuqna
nħobbuha
lkoll kemm aħna,
ibda minni l-ewwel wieħed!
Imma x'inhu l-post
li jistgħu jagħtuna l-bnedmin
ħdejn il-post li tagħtina Inti,
dak li bih inkunu qrib il-qalb tiegħek?
X'inhu l-importanza
li jistgħu jagħtuna l-bnedmin
ħdejn l-importanza li tagħtina Inti,
dik li biha ġgorrna fil-qalb tiegħek?
Agħmel li l-affarijiet
ikollna l-grazzja li nħarsu lejhom
kif Inti tħares lejhom.